

Operastjerne på fredsmission

AF CAMILLA ALFTHAN

Verdenen er i akut mangel på lyspunkter, siger den amerikanske operastjerne Barbara Hendricks. Selv om hun har trukket sig tilbage fra turnélivet, bruger hun stadig sin stemme – mest som aktivist og bluessanger.

Opera er ikke en virkelighedsflugt. Hvis du virkelig elsker kunsten, tager den dig tilbage til det, der er ægte og nødvendigt; nemlig følelser. »Hvordan har han det, hvad prøver hun at udtrykke...?« Vi har den luksus hele tiden at arbejde med følelseslivet på en måde, som folk i andre job ville finde svær. »

Vi mødes i Schweiz i den billedskønne lille by Morges ved Lemansøen, hvor historiske dampbåde sejler i rutefart. Den verdensberømte sopran Barbara Hendricks bestiller varm chokolade på sin foretrukne café. Intet er ligegyldigt for den efterhånden 69-årige amerikaner, som er lige så intens og nærværende, som når hun står på scenen. Siden 1970'erne har hun udgivet over 50 plader og arbejdet med alle de største stjerner såsom den sagnomspundne dirigent Herbert von Karajan.

Som goodwill-ambassadør for FN's flygtningekommissariat i mere end 30 år er Barbara Hendricks først og fremmest engageret i verdens gang, hun mener er blevet mere dystre. »I USA har man medier med en dagsorden, der appellerer til folks frygt. Som mennesker har vi behov for at skyde skylden på andre. Men med en uddannelse kan vi se på fakta og sige, »nej, det her passer ikke«. Jeg kommer selv fra en konspirationsgeneration, hvor Watergateskandalen viste sig at være rigtig. Men jeg drager først mine konklusioner, når jeg har set alle fakta,« fortæller Barbara Hendricks, der er opvokset i USA i staten Arkansas, hvor faderen var præst og moderen lærer. Når man i dag ser voldsomme raceoptøjer, er det, fordi USA stadig udkæmper en borgerkrig, siger hun.

»Der findes stadig folk, som ikke har accepteret udfaldet af krigen og slet ikke fremskridtene indenfor menneskerettigheder. Reagan havde en sydstatsstrategi, der gik ud på at samle alle dem, der var imod integration. Da Obama vandt, blev det for meget for højrefløjen – de begyndte at finde alle mulige folk frem fra gemmerne. Så Trump skete ikke pludselig – fenomenet har eksisteret siden slaveritiden,« fortæller Barbara Hendricks, som ulmer af et let raseri.

Hjemlandets deroute bekymrer hende, ligesom den gryende højrepopulisme i Europa, »hvor Brexit skete på grundlag af folks frygt i stedet for fakta«.

Det at mærke uroen og angsten oplevede hun allerede som barn – uden rigtigt at forstå, hvad der lå bag. Da racedelingen ophørte i 1964, og da de sorte kort efter fik stemmeret, bandede det vejen for en ny optimisme.

»Vores lærere gjorde deres bedste for at forberede os på fremtiden, selv om det var svært at skaffe undervisningsmateriale, og vi arvede vores venners aflagte bøger. For nogle var det hårdt og farligt at kæmpe for menneskerettighederne. Men der var et sammenhold og en følelse af, at der fandtes et højere formål. Man kunne altid arbejde for at forbedre sin situation.

Når jeg nu ser tilbage, føler jeg ikke, at jeg kunne være født i en bedre tid. Folks holdning dengang var så anderledes. Under mit sidste år på universitetet boede jeg hos en konservativ familie, der syntes, at jeg havde talent, og at jeg skulle have muligheden for at udnytte det. De ville vende sig i graven, hvis de vidste, at Trump fandtes. De var vidunderlige mennesker og ikke racister. Så hvordan kommer vi tilbage, nu hvor så mange mennesker ønsker at leve i frygt?«

For Barbara Hendricks var det hendes uddannelse, der åbnede døren til et nyt liv, ligesom hendes nysgerrighed og vilje til at lære. Da hun var god til matematik, begyndte hun at studere biokemi i Nebraska, mens hun optrådte i det lokale kirkekor. En tilfældig gæst bemærkede en dag hendes smukke stemme og opfordrede hende til at deltage i en klassisk musikfestival i bjergbyen Aspen i Colorado.

Her mødte hun mezzosopranen og sangpædagogen Jennie Tourel, som skulle blive hendes mentor, og som kom fra den legendariske Juilliardskole i New York.

»Da jeg kom til New York, vidste jeg ingenting om klassisk musik eller opera, men jeg var som en svamp, der sugede til mig af lærdom. Jeg følte mig hjemme i musikken, og jeg plejer at sige, at Mozart er en af mine mest trofaste partnere. Min stemme er skabt til hans kompositioner. Jeg er også fan af Aretha Franklin – hvis jeg kunne syngesom hende, ville jeg elske det. Men det er ikke det instrument, jeg har fået,« fortæller Barbara Hendricks og ler.

Som studerende gik hun oftere i teateret end i operaen, da hun allerhelst ville være skuespiller. Det var først, da hun en dag hørte en recitation på tysk, at hun for alvor indså, at hun havde fundet sit kald.

»Det rørte ved mit hjerte. Da vidste jeg, at jeg var skabt til det her opera-halløj,« fortæller hun.

I dag synger Barbara Hendricks mere blues end opera. Foto: Mattias Edvall

Sammen med Tourel turnerede hun om sommeren i Europa og besøgte de steder, hvor de store klassiske komponister havde haft deres gang.

»Bare det at gå i de samme gader som Mozart var utroligt,« fortæller Hendricks, som fik sin første internationale musikpris som 24-årig, hvor hun optrådte i Genèves historiske Victoriaopera, der i dag hører til hendes foretrukne koncertsteder.

For at komme helt ind i musikken måtte hun lære sprog. I dag er hun flydende på tysk, fransk, italiensk og svensk; sidstnævnte takket være to svenske ægtemænd, hvoraf den seneste er lysdesigner på Dramaten i Stockholm.

»Mine videnskabsstudier har givet mig en meget rationel måde at tænke på – at løse problemer og huske svære recitationer. Når jeg står på scenen, giver jeg slip. Jeg tolker ikke stykkerne, de tolker sig selv. Det tager tid og er ikke noget, man kan lære hurtigt. Man er nødt til at leve musikken – ikke intellektualisere den,« forklarer Barbara Hendricks, som i 1977 giftede sig med sin svenske manager og slog sig ned i Paris.

Da parret fik børnene Sebastian Amadeus og Jennie Victoria, flyttede de til Schweiz for at kunne give dem en mindre hektisk opvækst. I syv år boede familien oppe på bjerget i Montreux i et stort hus med udsigt over den turkise Genevesøen.

»Tilværelsen her i Schweiz har gjort mig flere år yngre. Da jeg kom hjem fra mine rejser, var jeg omgivet af storslået natur. I begyndelsen var her næsten ingen huse, og bønderne

“ Hvis folk gør noget, der er i strid med vores værdier, skal vi sige fra – så skal vi handle.

Barbara Hendricks

gik forbi mit hjem med færene, der klippede mit græs. Flere naboer var kunstnere. Når vi om søndagen gik tur med ungerne, endte vi altid hos Claude Nobs, hvis hjem var en slags Disneyland med jukebox og motorcykler,« fortæller hun om grundlæggeren af Montreuxs berømte jazzfestival.

»Når jeg var på turné, rettede jeg min datters lektier på hotellet og faxede det tilbage, før koncerten startede. Hvis jeg tog aftenfly-

veren fra New York, var jeg hjemme i Montreux til frokost. Rejserne omstillede mig fra at være operasanger på scenen til en mor, der laver aftensmad til sine børn.«

Selv om Barbara Hendricks officielt har trukket sig tilbage fra turnélivet, optræder hun stadig til særlige arrangementer. Hun har desuden grundlagt pladeselskabet Arte Verum for at kunne dyrke et bredere repertoire. Vendepunktet kom, da Claude Nobs bad hende optræde i en hyldest til Duke Ellington under Montreuxs Jazzfestival.

»Jeg troede, at det var en engangsforfølelse. Det var et helt nyt repertoire, og jeg var meget ydmyg over at skulle stå på samme scene som B.B King og Oscar Peterson og foran et publikum, der ikke var mit. Men folk kunne lide mig, og det åbnede nye døre. Jeg blev pludselig bluessanger, hvilket jeg aldrig ville have gættet. Jeg voksede gradvist ind i musikken, ligesom når man skifter mellem forskellige sprog,« fortæller Hendricks.

Hun tvivler på, om hun overhovedet kunne have fået en karriere i dag. Tiden er knap, og unge talenter går på scenen og bliver straks kendte.

»De savner den luksus, jeg havde til at udvikle mig. Først nu føler jeg, at jeg er ved at blive en kunstner.«

Livet som aktivist har altid været en kilde til inspiration. For snart 20 år siden grundlagde Barbara Hendricks sin egen fond, »For Peace and Reconciliation«, kun få år efter at have optrådt i Sarajevo midt under borgerkrigen.

BLÅ BOG

Barbara Hendricks er født i Arkansas i 1948 og debuterede i 1974 på operaen i San Francisco, samme år som hun lavede sin første pladeindspilning, »Porgy & Bess« med Cleveland's symfoniorkester

I 1978 debuterede hun i Berlin som Susanna i Figaros Bryllup, og i 1982 fik hun det helt store gennembrud på operaerne i London og Paris. Hun blev udnævnt til flygtningeambassadør for FN i 1987, hvilket blev startskuddet for adskillige humanitære opgaver verden over.

Hun har blandt andet hjulpet afrikanske flygtninge i nærområderne og skaffet midler til mineofrene i Cambodia. I 1991 gav hun sine første koncerter i det krigshærgede eksjogslavien, og i 1998 skabte hun sin egen humanitære organisation, »For Peace & Reconciliation«.

I 2006 grundlagde hun pladeselskabet Arte Verum. Hun er desuden en af hovedkræfterne bag en kammermusikfestival på Blidö i Stockholms skærgård. Sammen med sin mand, Ulf Engström, optræder hun denne vinter i en række R&B-koncerter i Frankrig.

Da orkesteret en dag ventede forgæves på en hornblæser, som aldrig kom, var det, fordi han var blevet skudt af en snigskytte.

»Musikerne gjorde det eneste, de kunne gøre – at blive ved med at spille, selv under de værste omstændigheder. Det var deres måde at vise modstand på og det, kunstnerlivet handler om, at stå på kanten af verdenen. Man indser, at man kun har dette øjeblik, og at det er vigtigt, hvordan man reagerer,« forklarer hun.

Det var først, da hun begyndte at arbejde med flygtninge i Afrika og Asien, at hun forstod, at hun var født som en fremmed fugl i sit eget land. Som FN-ambassadør ser hun det derfor som sin fremmeste opgave at give håb til de svage og udsatte.

»Før i tiden havde vi forbilleder som Ghandi, Martin Luther King og suffragetterne. I dag ser jeg ikke så mange lyspunkter, der viser vejen frem. Vi mangler fornuftige stemmer. Da FN's Flygtningekommissariat blev skabt for over 60 år siden, skete det ud fra den anerkendelse, at vi allesammen bærer et ansvar,« siger Barbara Hendricks og vender tilbage til det med uddannelsen. Den bedste gave, man kan give til sine børn, foruden evnen til at tænke selvstændigt.

»Når vi forstår, at vi ikke kan møde vold med vold, må vi begynde med vores egen lille verden – at leve i fred og respekt for de mennesker, som vi møder på vores vej. Hvis folk gør noget, der er i strid med vores værdier, skal vi sige fra – så skal vi handle. Men de fleste ting, vi klager over, er egentlig ingenting. Hvis vi ikke har lyset, ender vi med mørke og kynisme.«

ER DU KLAR
TIL DE TRE
BEDSTE ÅR
I DIT LIV?

Orienteringsaften
den 17. januar kl. 19.30

Kom og oplev stemningen med dine forældre, og hør om de mange muligheder Rungsted Gymnasium giver dig!

 RUNGSTED
GYMNASIUM /Rungstedgym www.rungsted-gym.dk